

zažalovanou pohledávku v zemědělském vyrovnacím řízení mezi svými pasivy. Jde tu podle toho, co bylo vyloženo, vesměs o okolnosti pro rozsouzení věci bezvýznamné.

Není-li zažalovaná pohledávka pohledávkou přednostní, pak by ji žalující společenstvo za trvání zemědělského vyrovnacího řízení ovšem nemohlo exekučně vymáhati (§ 12 vyr. ř. a § 3 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.), ale to se netýká sporu, nýbrž jen exekučního vymáhání.

Čís. 16945.

Ujednání určité doby splatnosti zápůjčky není její podstatnou náležitostí. Nebyla-li určena doba splatnosti, může zapůjčitel žádati splacení zápůjčky podle jejího účelu po případě podle § 904, první věty, obč. zák. bez zbytečného odkladu a na vypůjčiteli jest břímě důkazní, že zápůjčka není splatná.

Jestliže dlužník namítal, že výpůjčka je splatná podle jeho libovůle, a bylo zjištěno, že zápůjčka je splatná podle možnosti (§ 904, druhá věta, obč. zák.), může soud určití dobu splatnosti zápůjčky podle § 904, třetí věty, obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. května 1938, Rv I 2558/37.)

Srov. rozh. Rv II 38/26, Rv I 604/31, Gl. U. n. ř. 16041.

Žalobě, kterou se žalobkyně jako postupnice domáhaly na žalovaném zaplacení 19.000 Kč s přísl. zapůjčených postupitelkou Ludmilou S. starší, soud první stolice vyhověl potud, že uznal žalovaného zaplatiti žalobkyním 19.000 Kč s 5% úroky od 9. srpna 1935, a to 10.000 Kč s 5% úroky z 19.000 Kč od 9. srpna 1935 do 14 dnů pod exekucí, zbytek 9.000 Kč v pololetních splátkách po 1.000 Kč, a to první splátku 1. ledna 1937, druhou 1. července 1937, další pak vždy 1. ledna a 1. července následujících let pod exekucí. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu pro tentokráte.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu, aby o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s., jest oprávněno, neboť odvolací soud, zamítnuv pro tentokráte žalobu o zaplacení 19.000 Kč s 5% úroky od 9. srpna 1935, neposoudil věc po právní stránce správně.

Žalobkyně jako postupnice Ludmily S. st. domáhají se žalobou na žalovaném, aby jim uvedenou částku zaplatil do 14 dnů (§ 409 c. ř. s.), tvrdíce, že mu ji Ludmila S. st. zapůjčila a že o době splatnosti nebylo nic ujednáno.

Ujednání určité doby splatnosti zápůjčky není podstatnou její náležitostí, neboť podle § 983 obč. zák. je těžiště v tom, že dlužník nemá podržeti zapůjčenou hodnotu, nýbrž že ji má po čase vrátiti. Nebyla-li určena doba splatnosti, může věřitel splacení zápůjčky žádati podle jejího účelu po případě podle první věty § 904 obč. zák. bez zbytečného odkladu.

Jestliže v souzeném případě žalobkyně tvrdily, že nebylo o době splatnosti zápůjčky poskytnuté žalovanému nic ujednáno, bylo na žalovaném, — chtěl-li proti žalobnímu nároku namítati, že zápůjčka není ještě splatná —, aby v té příčině přednesl a dokázal skutečnosti vylučující její splatnost podle dotčeného ustanovení, neboť důkaz zvláštního ujednání o době splatnosti náleží dlužníku. Žalovaný po té stránce tvrdil, že uvedené žalobní tvrzení není správné, ježto prý Ludmila S. st. výslovně ponechala dobu splatnosti j e h o l i b o v ů l i. Kdyby byl žalovaný uvedené tvrzení dokázal, bylo by otázkou splatnosti zápůjčky posuzovati podle druhé věty § 904 obč. zák. Avšak soud první stolice zjistil — a toto zjištění si osvojil i odvolací soud —, že není pravdivé ani tvrzení žalobkyň, ani tvrzení žalovaného, nýbrž že Ludmila S. st. ujednala se žalovaným, že bude spláceti zapůjčenou částku p o d l e m o ž n o s t i. Maje pak za dokázáno, že žalovaný mohl spláceti zápůjčku z výnosu domu v Ch., který mu podle jeho udání vynáší 2.000 Kč ročně, a že proto mohl od konce roku 1930, kdy mu Ludmila S. st. poskytla zápůjčku 19.000 Kč, zaplatiti do počátku roku 1936 na jistinu 10.000 Kč, — ustanovil soud první stolice ve smyslu třetí věty § 904 obč. zák. podle svého uvážení se zřetelem na majetkové poměry žalovaného sám dobu splnění závazku žalovaného. K tomu byl první soud podle výsledků veškerého jednání a dokazování oprávněn, i když žalobkyně samy o takové určení splatnosti v žalobě výslovně nežádaly a ani za řízení v první stolici neučinily další přednes o ujednání týkajícím se doby splatnosti zápůjčky, neboť bylo věcí soudu, aby zjištěný skutkový stav i co do otázky splatnosti poskytnuté zápůjčky podřadil příslušnému právnímu předpisu. Určiv takto sám dobu splatnosti zápůjčky podle třetí věty § 904 obč. zák., nepřisoudil první soud žalobkyním více nebo něco jiného, než bylo žalováno (§ 405 c. ř. s.), nýbrž přisoudil jim vpravdě méně a nevyhověl tudíž úplně žalobní žádosti. Nešlo tu tedy o porušení zásady projednací, jak tvrdil žalovaný ve svém odvolání, neboť první soud neopřel svůj rozsudek o jiný právní důvod, na nějž by bylo třeba změnit žalobu a žalobní žádost, ani nezanesl do sporu novou spornou látku.

Ježto se však odvolací soud pro svůj nesprávný právní názor nezabýval výtkou žalovaného v jeho odvolání, že první soud při svém uvažování o tom, zda a do jaké míry má žalovaný možnost zaplatiti po případě spláceti zapůjčenou mu částku, neuvažoval o tom, co potvrdily v té příčině svědkyně Růžena S. a Ludmila S. st. —, není spor ještě zralý k rozhodnutí.